

Belangenafweging en klimaatextremen: hoe maak je keuzes – Vragen en antwoorden Johan Raap en Anjo Travaille

Kijk de sessie terug via

<https://platformwow.nl/terugblikken/2021/12/terugblik-belangenafweging-en-klimaatextremen-hoe-maak-je-keuzes>

Vraag: We pogen veel bewustwording te creëren bij jongeren en inwoners. De klimaatopgave/ circulaire opgave is complex (liever crackers) ook voor waterschappen/ overheden. Wat voor bewustwording is hiervoor nodig?

Anjo Travaille:

- Bewustwording is geen doel op zich, het is een middel gericht op ander gedrag.
- Bewustwording is alleen effectief bij bewuste keuzes. Maak liever waterminnend gedrag makkelijk en logisch en leuk. Daarmee ontstaat vanzelf meer interesse.

Vraag: De burger weet duidelijk te weinig van de werking van het watersysteem en de waterketen. Kan dus de impact van zijn handelen niet goed overzien. Moet de omgang met ons watersysteem niet standaard worden onderwezen op de lagere en/of middelbare school?

Anjo Travaille: Denk dat dat goed is, maar heel veel onderwerpen vechten om prioriteit.

Johan Raap: Oh jazeker, hier is een bijdrage van de Waterschappen via scholen (lager en middelbaar) van groot belang, gebeurt reeds, maar mag naar mijn mening strakker en meer consequent, met feed back etcetera.

Verder is een punt, beprijzen van water. Nu betaalt ieder 3 rekeningen, maar het verband ontgaat ieder.

Vraag: Gedragsverandering bij jongeren. Hoe bereiken we dat?

Anjo Travaille: Een voorbeeld, incl aanpak: :

<https://kenniswijzerzwerfafval.nl/document/routeboek-schone-school>

Vraag: Zijn waterschappen niet te lankmoedig naar bedrijven?

Anjo Travaille: Ik heb de indruk dat VTH over de breedte bij overheden een ondergeschoven kindje is: <https://www.nu.nl/economie/6168236/bedrijven-krijgen-zelden-een-boete-voor-milieuovertredingen.html>. Maar wel nodig voor de aanpak door overheden. Als je nooit een boete uitdeelt, wat is dan je impact?

Johan Raap: Zelf heb ik niet de indruk dat overheid lankmoedig is naar bedrijven. Waar bedrijven wel erg behoefte aan hebben is duidelijkheid, en oja ook een goede gesprekspartner. Heel belangrijk. Nu terug naar het thema, ook burgers, juist burgers, kunnen een taak hebben, en deze burgers zijn dan later ook via het werk dat zij uitoefenen betrokken.

Vraag: Zijn we als waterschap wel flexibel genoeg om mee te bewegen met de industrie?

Johan Raap: Oh nee, dat zijn nog steeds aparte werelden, helaas. Hoe brengen we dat bij elkaar. Woorden als 'afhaak problematiek' helpen niet. Ik heb een slide daarover gegeven.

Vraag: Werkt het niet averechts om als overheid de burgers iets op te leggen? Zeker als de burgers niet zien of weten waarom iets opgelegd wordt.

Anjo Traveille: Je moet het wel altijd kunnen legitimeren. Maar burgers hebben veel vertrouwen in waterschappen, zonder dat ze weten wat een waterschap precies doet. Keep it simple. Overheden hebben vaak de neiging om te veel uit te leggen.

Vraag: Hoe komt het dat conservatieve ideeën over onze economie (ec groei) zolang stand houden?

Anjo Traveille: O.a. gewoontegedrag, luiheid (dat is natuurlijk gedrag), bestaande belangen

Verduurzamen dan zo aanprijzen dat het een verfraaiing is van je huis? Bv een verbouwing aan je badkamer wordt als erg mooi aangeprezen en het isoleren van je woning moet winst in geld opleveren.....

Anjo Traveille: Ja BV, of als voorwaarde voor vergunning (net als bv rookmelders), of comfort, of als iets dat iedereen wil (zonnepanelen)

Vraag: Kun je gedragsverandering niet beter stimuleren door er beloning aan te verbinden?

Anjo Traveille: Afhankelijk van de situatie. Hoge parkeertarieven helpen goed!

Vraag: Helpt het als betrokken groepen in het bestuur van de waterschappen zitting hebben?

Anjo Traveille: Waarvoor? Goede vertegenwoordiging is belangrijk. Mijn beeld is dat bestaande belangen te veel vertegenwoordigd zijn.

Vraag: Zou je een voorbeeld kunnen noemen waarin je de onbewuste keuze ook de 'groenere' keuze kunt maken?

Anjo Traveille: Het voorbeeld van de JA JA reclamesticker sluit hierop aan. Als je geen moeite doet krijg je geen reclamedrukwerk meer. Iets soortgelijk doe ik wel eens met voeding bij bijeenkomsten: 'We hebben een heerlijke vegetarische lunch voor u klaar staan. Als u dieetwensen heeft kunt u die natuurlijk doorgeven.'

Andere voorbeelden: Als je als bedrijf al je medewerkers een OV businesskaart geeft. Als je een gelijke KM vergoeding voor fiets en voor auto hebt (zoals nu bij prov Utrecht). Als de fietsenstalling dicht bij de ingang staat en er weinig autoparkeerplaatsen zijn....

Vraag: Je ziet dat de industrie nu pakjes (tetrapakjes) water aanbiedt ipv flesjes ... heeft statiegeld wel zin dan?

Johan Raap: Dit is een duidelijk voorbeeld, dat bedrijven mazen in de wet zoeken en dat de overheid zwak is en onduidelijk. Hier mag overheid veel duidelijker zijn inderdaad.

Vraag: Johan spreekt over kleine stapjes, zijn nu niet juist ook meer grote stappen nodig? Hoe gaan we de noodzakelijke omslag versnellen?

Johan Raap: Tja, kleine stapjes betreft vaak ook wat we zelf kunnen doen, vandaag en morgen en wat bedrijven financieel kunnen behapstukken. In lessen over klimaat zeg ik vaak: "Jazeker, het smelten van de permafrost is een groot probleem, moeten we keihard aan werken, maar wel graag bij het verlaten van deze zaal straks eerst je eigen rotzooi opruimen."